

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 25.—
 za en mesec . . . „ 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . „ 25.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . „ 2.—
 V pravi prejemni mesec . . . 1-20
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 31 v
 za dva- in večkrat . . . „ 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
 Enostolpna petstvrsta po 80 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenoma nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. III.
 Rokopisi se ne vračajo; po frankirani plama se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ovrške 26.511, bonu. hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Amerika prekinila diplomatske zveze z Nemčijo. — Amerika zaplenja nemške ladje. — Amerika najela 500 milijonov dolarjev vojnega posojila.

Zadnji boji res svetovne vojne se pričenjajo. Osrednji državi sta dve leti klicali nevtralce, da naj nastopijo za načela človečnosti proti Angliji, ki je sklenila izstradati 120 milijonov prebivalstva osrednjih držav. V silobranu smo pod morjem s podmorniki začeli vračati entente nemilo za nedrago. Trgovske ladje entente so izginjale z dragocenim blagom; potopilo se je precej oseb in tudi nekaj Amerikancev. Zjednjene države ameriške so se postavile na stališče, da imajo ameriški državljani pravico do varne vožnje po morju. Zakrat se je Nemčija udala in omilila podmorsko vojevanje. V zadnji noti si je pridržala, da bo morala te prostovoljne omejitve preključiti, če entente ne odneha od grozovitve izstradane vojne. Angleška ni odnehala. Vojska se je zavlekla v tretje leto in prebivalstvo osrednjih držav trpi vsak dan hujše posledice vojne. Čakali in čakali smo v upanju, da trpljenje 120 milijonov civilnega prebivalstva, žen in otrok, predere v nevtralne države. Vzroka za to upanje pa je bilo malo. Zato smo se morali pripraviti na zadnji slučaj, da z brezobzirnim bojem podmorskih čolnov zlomimo Anglijo. S 1. februarjem sta osrednji državi zaprli vsa morja okoli Anglije, Francije in Italije in njuni podmorski čolni so začeli potapljeni v zaprtih vodah vse ladje, sovražne in nevtralne, brez prejšnjega svarila. Vse je napeto čakalo, kaj reče Amerika. Sedaj je ugotovljeno konec. Laško časopisje nam odkriva veliko veselje entente. Združene države ameriške so pretrgale diplomatske vezi z Nemčijo, odpoklicale svojega poslanca v Berlinu, nemškemu pa izročile potni list. Wilson očita Nemčiji, da ni držala obljube. Če bi nemški podmorniki potapljali ameriške ladje in državljane, si bo Wilson od kongresa izprosil primernih sredstev za brambo. Pač misli na vojsko in upa celo, da se Ameriki pridružijo vse ostale nevtralne države.

Osrednji državi sta pripravljene tudi na vojsko z Ameriko in ostalimi nevtralci. Nemški kancler je v državnem zboru izjavil, da smo pripravljene prevzeti vse po-

sledice poostre podmorke vojne. Do brezobzirnega boja nas sili stiska našega prebivalstva, pravica do silobrana, ki ne nastopa zmeraj z rokavico in pa želja, da skrajšamo vojsko. Gre za življenje in to imamo pravico braniti z vsemi sredstvi.

Washington, 3. febr. (K. u.) Reuter

Wilson opozarja v svoji poslanici kongresu na ameriško noto Nemčiji 8. aprila po torpediranju »Sussex« na odgovor Nemčije s 4. maja in na odgovor Amerike 8. maja, s katerim so se sprejela nemška zagotovila. Wilson pravi, da Nemčija na to noto ni odgovorila. Nato navaja Wilson iz nemške spomenice z 31. januarja in pravi: Glede na to izjavo, ki nenadoma in brez prejšnjega kakršnegakoli migljaja namenoma umika slovesna zagotovila nemške note s 4. maja, ne preostane vladi Združenih držav, ki izbira, nobena druga pot, ki se ujema z dostojanstvom in s častjo Združenih držav, kakor tista, ki jo je bila napovedala v svoji noti 8. aprila za slučaj, če bi Nemčija ne opustila svojih običajev z »Učolnili. Pooblaščenec zato Lansinga, naj Bernstorffu obvesti, da so diplomatske zveze z Nemčijo prekinjene, da bo takoj odpoklican ameriški veleposlanik v Berlinu in da bodo Bernstorffu izročeni potni listi. Kljub temu nepričakovano nastopu nemške vlade in tega nenadnega globokega obžalovanja vrednega preklica svojih naši vladi danih zagotovil v trenutku najbolj kritične napetosti v razmerah obeh držav, se bomo verovatno, da nemške oblasti nameravajo dejansko to storiti, za kar mislijo, kakor so nam naznanile, da so upravičene. Nikakor ne morem verovati, da se ne bodo čisto nič ozirali na staro prijateljstvo obeh narodov ali pa na svoje slovesne obveznosti in da bodo lahkomišljeno izvedli neusmiljeni mornariški načrt uničenja ameriških ladij in človeških življenj. Le resnična

odkrita dejstva z njih strani bi povzročila, da bi veroval.

Če se bo izkazalo moje vkoreninjenje zaupanje v njih premišljenosti in v njih modro previdnost kot neutemeljeno, če se bodo ameriške ladje ali človeška življenja žrtvovala nepremišljeno prestopajoč mednarodno pravo in zapovedi človekoljubja, bom naprosil kongres za pooblastilo, da smem uporabljati sredstva, ki so potrebna, da bodo naši mornarji in državljani, ki zasledujejo svoja mirna in legitima podjetja na morju, ščiteni. Manj ne morem storiti. Kot gotovo reč smatram, da bodo nastopile vse nevtralne države isto pot. Ne želimo nobenega vojnega spora (dobesedno: »hostile conflict«) z nemško vlado. Odkritostveni prijatelji nemškega naroda smo in želimo resno miru z njegovo vlado, ki govori zanj. Ne bomo mislili, da nam je sovražna, izvzemši, če bo prišlo tako daleč, da bomo morali to verovati; ničesar drugega ne nameravamo, kakor da pametno branimo tiste pravice našega naroda, o katerih se ne more dvomiti. Ostati hočemo le zvesti prastaremu načelu našega naroda, da ščitimo naše pravice do svobode, pravice in do varnega življenja. To so temelji miru, ne vojske. Naj Bog vse tako vodi, na nas čini namenoma storjene krivice s strani vlade Nemčije ne izzovejo, da bi jih morali braniti.

London, 4. febr. (K. u.) Vlada Združenih držav je izjavila, da so diplomatske zveze z Nemčijo prekinjene. Nemškemu veleposlaniku grofu Bernstorffu so bili vročeni potni listi, amerškemu veleposlaniku Mr. Gerardu so je naročilo, naj zapusti Nemčijo. (Prisavek Wolffovega urada: Na uradnem mestu to poročilo še ni potrjeno; a o njeni resničnosti se ne dvomi.)

Ameriški parnik »Honsatanik« potopljen. London, 3. februarja. Ameriški parnik

»Honsatanik« (3143 ton) je bil potopljen.

Posvet grofa Czernina z ameriškim veleposlanikom.

Dunaj, 4. februarja. (Kor. ur.) Zunanji minister grof Czernin se je danes pol ure posvetoval z ameriškim veleposlanikom Mr. Penfieldom.

Združene države zaplenjajo nemške ladje.

Amsterdam, 4. februarja. (Kor. ur.) Reuter: V Bostonu so zaplenili nemški parnik »Kronprinzessin Cecilie«. Ameriška vlada se peša z vprašanjem, če bi ne kazalo, da bi spremljevala ameriške ladje radi zapora na morju vojne ladje. V Panami so zaplenili 4 parnike družbe »Hamburg Amerika Line«, ki se bili tam, odkar je izbruhnila vojna.

Združene države bodo najele 500 milijonov dolarjev posojila za armado in mornarico.

Washington, 3. febr. (K. u.) Reuter: Kongresu je bil predložen predlog, naj se najame posojilo 500 milijonov dolarjev, da se pripravi armada in mornarica in za odpor proti vsakemu nastopu elementov, ki simpatizirajo z Nemčijo. Mornariški tajnik Daniels je priporočal, naj se odrede primerni varnostni ukrepi v mornariških ladjedelnih in na ladjah postajah.

Postavodajalna komisija senata je bila pooblaščenca, naj arazpravlja o ukrepih, ki so potrebni, da se bodo Združene države ščitile nasproti zarotam, ki bi lahko nastale, ker so prekinjene diplomatske zveze med Združenimi državami in Nemčijo.

Italijani in prekinjene diplomatske zveze med Združenimi državami in Nemčijo.

Lugano, 4. februarja. (Kor. ur.) Italijanski listi so zelo zadovoljni, ker je washingtonska vlada prekinila diplomatske zveze z Nemčijo. Stvar sporazuma je dobila veliko moralno podporo, ker bo Ame-

LISTEK.

Svetohor.

2

Povest iz konca II. veka. — Spisal P. Bohinjec.

II.

Kocelj je bil cesarjev palatin in se je kot tak mudil največ v Mosburgu za Vrbskim jezerom. Zato ni prebival na svojem gradu v Reziji, ampak je njegov nečak Leopold oskrboval graščino Moznico. Ta je pod imenom »Možniški gaštaldo« čuval Koceljev grad in njegove podložnike ter je bil eden najuplívnejših graščakov v Alpah. Zlasti je posegal v oglejske razmere in je bil večkrat cesarjev pooblaščenec v kapitelju oglejskega patrijarhata. Ko je Leopold bival še v koroških Seličah, koder mu je zibelka tekla, je spoznal Svetoborovo sestro Svetko ali Svetoslavo, ki se je šolala pri benediktinkah na Krki. Zasnubil jo je in po Koceljevi vrnitvi iz Rima je bila napovedana zaroka. Zato najdemo na Možnici češko knežno Svetko in njeno prijateljico, deklico Dražno, ki je spremenjila s svojim varuhom knežno iz Korotana na Rezijo. Varuh ali oče deklice Dražne je bil Dobrovit, ki je ubežal iz Češke v Korotan, ker je bil prijatelj Sazavskega opata Božeteha, katerega so preganjali za-

radi staroslovenske liturgije. V Korotanu je bil Dobrovit oproda Mosburškega palatina in poseben prijatelj osojskega benediktinca Svetobora.

Tisti dan po vrnitvi iz Rima je bilo na Možnici dosti veselja. Velika pojedina se je napovedovala in ženske po kuhinjah so imele mnogo skrbi. Visoki glas stare grajske dekle Talice se je slišal po dvorišču.

»Dekleta, zdaj le brž na delo! Imela, pejdi nanositi tople vode v kopeli, da se bo gospoda skopala. Trebica, ti nalušči bobo, Vranica, naj gre iskat ovčjega sira k ovčarju, Roža naj prinese od lovca danes ustreljenega jelena, ti, Dobrica, zamesi kruh za povitice, Repica naj pomije vse orehove kozarce, Bolčanka naj zakuri na dveh ognjiščih. Dekleta, požurite se, drugače pride povodni mož po vas! Sinoči je že pomaljal glavo iz ribnika.«

Dekleta in žene so tekale po gradu in dvorišču, da se je pesek drobil pod nogami. Stari Žiznec je sedel na leseni kladi pred hlevom in oštel vsakega, ki je šel mimo.

»Zdedrag, kaj se obračša tako, kakor bi te zebló v nohte. Hitro drgni, da se spotiš. Saj te nisem videl še nikoli, da bi ti bilo vroče. Vraga, ali nimaš nič krvi?« je klical nad hlapcem, ki je snažil konjsko opravo.

»Sebadin, le še drgni konje, doklor ne bo dlaka čisto suha. Ali misliš, da so naši

konji po dva reparja eden? Sedem dni nisem spal na slami, ko sem jih gonil z Ogrskega. Do četrtega leta starosti so zobali samo pšenico in pili pavlinsko vino, če veš, kakšno je?«

Tako je Žiznec ošteval, dokler mu vinski točaj ni prinesel vrč vina.

Dekla Roža in lovec Ivir sta nesla čez dvorišče na nosilih ubitega jelena.

»Roža, pri razkosavanju ne pozabi name, imam jelenov jezik posebno rad,« se oglasi Žiznec na tnali.

»Žiznec, saj nisem mislila tako hudo,« O le počakaj, Roža, se boš kesala, da si se norčevala iz mene! Jaz nekaj vem, kar samo ti veš in še eden,« dostavi oproda na tnali.

»Žiznec, saj nisem mislila tako hudo, kakor si ti hudo zagrabil.«

»Torej ne pozabi, kaj sem naročil.« Na pragu se prikaže Trlica.

»Žiznec, hlapci naj gredo takoj kosit.«

»Da le dovrše svoje delo,« odgovori oproda.

»Bodo mrzlo kosili, če ne gredo takoj.«

»Trlica, postavi na gorko! Saj ne kuhaš ti za gospodo na tvojem ognjišču. In glej, da tudi zame kaj odpade od gosposke mize!«

»Saj ne kuham jaz za gospodo, praviš, kako bi potem jaz kaj zate djala na stran?«

»Trlica, ali veš, zakaj je tukaj ta klada?«

»Zato, da ti na nji sediš.«

»Zdajle že. Ali v nedeljo bo sosednja zborovala pod grajsko lipo in takrat bo župan Jemec prepire razsojal in kazni nalagal. Trlica, ali misliš, da jaz nič ne vem, ker sem malokdaj tukaj, in da ni nemogoče, da ti župan vtakne nogo v klado. In ves dan jo boš morala držati v kladi, da se ti bodo smejali vsi posli in vsa gospoda. In ti boš priklenjena za klado, jaz pa vstanem s klade, kadar hočem?«

»No, no, Žiznec, saj nisem tako trda, kakor ti. Se bo že kaj dobilo tudi zate od gosposke mize.«

Trlica izgine za durmi, Žiznec pa je postajal dobre volje in razbijal šale.

Sebadin se je pokazal iz hleva in pomelikal dekli Roži, ki se je vračala iz kuhinje.

»Drgni konje, Sebadin, in ne misli na dekleta,« se mu oglasi Žiznec za hrbtom. Tam od druge strani dvorišča se je pokazal Rep in premišljeval, kod neki ima Trebica svoje okno, da bi ji pošepetal nekaj sladkih besedi.

»Rep, ne misli na Trebico, ki je že odana. Čeprav si se izkotil tukaj pod Karnico planino, vendar jaz bolj poznam skrivne niti, ki prepletajo človeška srca. Kako že poje vaša pesem?«

rika tudi praktično podpirala sporazum vsled potopa ameriškega parnika »Honsantika«. Listi upajo, da bo trgovinski promet z Ameriko tudi v novih okolnostih reden. Ukrepi Anglije, oborožitev vseh trgovskih ladij sporazuma s težkimi topovi in z dobrimi strelci bodo zelo zmanjšali učinek poostrene podmorske vojske. — »Corriere della Sera« pravi, da se je ameriška vlada le začasno branila izstavljanje popotne listine, dokler se še ni vedelo, kakšno stališče da je zavzel Wilson. Predvčeršnjim so se odpeljale iz New Yorka štiri trgovske ladje; niso jih zadrževali. Le nadzorstvo in preiskavo ladij so poostрили najbrže zato, da ne bodo mogle voziti blaga, ki bi ga potem preložili na ladje vojskujočih se držav na visokem morju.

Newyorška borza in prekinjenje diplomatske zveze med Ameriko in Nemčijo.

Newyork, 3. feb. (K. u.) Prekinjenje diplomatskih razmer z Nemčijo je povzročilo, da so popirji na borzi začetkom le malo padli; pozneje so se popirji močnejše ponujali, toda v drugi uri borznega prometa so se popirji močno prodajali, vsled česar je bila borza krepko zaključena.

Dunajsko časopisje o prekinjenih diplomatskih razmerah med Združenimi državami in Nemčijo.

Dunaj, 5. feb. (K. u.) Časopisje je sprejelo poročilo o prekinjenju diplomatskih razmer med Ameriko in Nemčijo zelo mirno. Izraža, da Wilsonova odločitev nemške in avstrijske vlade ni presenetila.

Amerika ne izdaja potnih listov v Evropo.

Milan, 3. februarja. (K. u.) »Corriere della sera« poroča, da je ameriška vlada sklenila, da ne bo izdajala ameriškim državljanom potnih listov v Evropo.

Wilsonov posvet s senatorji.

Rotterdam, 3. februarja. Reuter poroča, da se je Wilson posvetoval s senatorji. Predsednik odseka za zunanje stvari, Thom in senator Levis sta zavzemala stališče, da bi ne bilo upravičeno, če bi se takoj prekinile razmere z Nemčijo, ker ni misliti na to, da bi Nemčija ogrožala ameriške državljanke ali ameriško lastnino. Wilson je obljubil, da pred sejo ne bo ničesar ukrenil.

Nazaj v pristanišča pozvani ameriški parniki.

Kodanj, 3. februarja. Ameriški lastniki ladij so svoje ladje, ki so potovale v Evropo, brezlično pozvali nazaj. Parnike, ki so v sredo nameravali odpluti iz Newyorka, so pozvali nazaj.

Ameriška zapora.

Basel, 3. februarja. »Lokalanzeiger« poroča: Ameriški torpedovki Sandy Hook je zapovedano, naj ne dopusti nobeni nevtralnici ali kakoli ladji vojskujočih se držav zapustiti newyorško pristanišče.

Resna ura Amerike.

Haag. Poročevalec »Newyork-Post« brzojavlja: Predsednik se je odločil za politiko omejenega vojskovanja, a izvedel je ne bo, če bo to mogla preprečiti moralna ali fizična sila Amerike. Kogres bo sledil predsedniku; tudi veliko časopisov se zavzema, da naj se počaka. Mornariški minister je izjavil: V resni uri čaka Amerika navodila iz bele hiše. Če Wilson ne bo smatral več kot močnega, da se drži časten mir, ga bodo vsi Američani podpirali, da se pre-

kinejo diplomatske zveze. Če bo več zahteval, mu bodo tudi sledili.

Ameriški časnikarski glasovi.

London, 2. februarja. (K. u.) »Times« javlja iz Newyorka: Poleg listov, ki ostro pišejo, jih je veliko, posebno konservativni v Baltimorah, ki svetujejo k previdnosti. V kongresu je mala večina za previden nastop.

Vojska Amerike z Nemčijo največja nesreča.

Newyork, 2. februarja. (K. u.) »Herold« piše. Vojska Amerike z Nemčijo bi bila največja nevarnost. Dolžni smo, da o tem prepričamo merodajne osebe, pred vsem kongres.

Američani hočejo zapustiti Pariz.

Kodanj, 3. februarja. Američani, ki žive v Parizu, so brzojavno vprašali Wilsona, kako naj bi se vrnili v Ameriko.

Nemčiji se ni treba od Amerike nič bati.

Haag, 3. februarja. »Morningpost« piše: Nemčiji se ni treba bati ameriške vojske mornarice ali ameriške vojske. Če Nemčija more zapreti morja in dobiti tako vojsko, se ji ni treba ozirati na nevtralce; ako pa Nemčija odpove, se bo izpremenil položaj sporazuma in bo poraz Nemčije zapečaten.

Sestanek švedskega in danskega kralja.

Iz Kodanija poročajo z dne 3. februarja: Švedski kralj se je danes pripeljal na privatni obisk danskega kralja. Odpotuje jutri.

Nizozemska in poojstrena podmorska vojska.

Dunaj. V krogih dunajske nizozemske naselbine sodijo, da Nizozemska ne bo podvzela nobenega sovražnega koraka proti Nemčiji.

Amsterdam. »Utrechtsch Dagblad« pravi: V nevtralnosti je bila moč Nizozemske. Ostati mora nevtralna, če bodo tudi potrebne žrtve.

Izjava nizozemske vlade.

Haag. Nizozemska vlada izjavlja oficijozno: Položaj se je le malo izpremenil; teoretično je brezupen. Nizozemske ladje uvažajo zato s težavo živila, ker se strnejo angleške mine in nemško morsko vojno ozemlje severno Nizozemske. Vsaka skupina vojskujočih pripušča pač odprto pot, katero pa zopet druga skupina zapre. Če se s pogajanjmi posreči dobiti prevoz proti severu, je pa težavna vožnja severno Faro-otokov, ki ga je Anglija v novembru 1914 zaprla, kar se pa v praksi ni tako močno čutilo. Nizozemska Indija je zdaj od Nizozemske popolnoma zaprta, ker nemški ukrepi popolnoma izključujejo vožnjo skozi Sredozemsko morje; vožnja okoli Rti dobre nade bi pa prisilila do nabave angleškega premoga, vsled česar bi se moral prostor ladij odstopiti Angliji. Edini izhod bi tvorila zelo draga vožnja skozi prekop Panama, kjer bi ladje lahko nabavile ameriški premog. Ta uradna izjava ljudi ni pomirila. V drugih mestih so pričeli že oblegati trgovine z živili. Cene kolonialnega blaga zelo poskakujejo.

Skandinavci in poostrena podmorska vojska.

Kodanj. Tudi göteborgski parniki so ustavili vožnje na Angleško. Nad tisoč mornarjev je že brez dela.

Stockholm. Skandinavske države nameravajo prepovedati izvoz vseh živil.

Kristianija. Mornarji, ki bi morali voziti na Angleško, stavkajo.

Tajna seja norveškega parlamenta.

Iz Kristianije poročajo z dne 2. februarja: Storting je imel tajno sejo, ki je trajala dve uri. Zunanji minister je pojasnil položaj, nakar je odsek za zunanje zadeve imel sejo, katere se je udeležil tudi zunanji minister. Popoldne je zbornica zopet imela tajno sejo.

Posveti sporazuma.

Stockholm. Iz Petrograda: Včeraj je bila prva seja sporazumovega posveta. Vdila jo je Pokrovski. Lloyd Georges se še ni pripeljal v Petrograd.

Rotterdam, 3. februarja. Posvet admiralov sporazuma se je sestal v Calaisu, da bo ukrepal o poostreni podmorski vojski.

Francozi varčujejo.

Pariz. Vlada je opozorila prefekte, naj se varčuje z žitom, z moko in s kruhom.

Proti velikim nadam.

Berlin. Proti velikemu optimizmu, da bi Anglijo hitro izstradali, se svari, ker se je Anglija za slučaj zapore zelo preskrbela. Pač se pa bodo težave Anglije zelo pomnožile. Z gotovostjo se pa računa, da bo Anglija težko zadeta. Anglija bo morala graditi velikansko število novih ladij, da bo kos podmorskim čolnom.

Omejitev prehrane na Angleškem.

London, 3. februarja. (K. u.) Reuter poroča: Nadzornik živil je izdal na prebivalstvo oklic, naj uporabo živil, posebno kruha, pšenične moke in sladkorja, omeji na k večjemu štiri funte kruha, dva in pol funta pšenične moke in tri četrta funta sladkorja za osebo na teden. Upa, da bo ta prostovoljna omejitev imela uspeh. Opozorja pa, da bodo v nasprotnem slučaju potrebne prisilne odredbe.

Glasovi italijanskih listov.

Lugano, 3. februarja. (K. u.) Razpravljajoč o notah glede poostritve podmorske vojne, pravi »Secolo«, da bi bila četvero-zveza blazna, če bi po tolikem trpljenju danes povesila orožje, dočim bo z zadnjo, najskrajnejšo žrtvijo v polni meri mogla doseči vse smotre, za katere se je borila. »Popolo d'Italia« zatrja, da podmorski čolni ne morejo napraviti nič hujšega, kot so storili doslej, in da ne morejo Italiji odrezati dovoza živil, ker bi sicer bili že storili to. Sedaj se pričinja odločilni del vojne.

Lugano, 3. februarja. (K. u.) »Corriere della Sera« piše, da hoče imeti Nemčija mir, ki bi povečal njeno veliko moč in ji dovoljeval, da bi v boljših časih z manjšim rizikom poizkusila pridobiti svetovno nadvladje. Toda ker se ententa ne strinja s tem, divja Nemčija sedaj na morju. Toda ententa ne bo več negotova in nepravilna in bo znala parirati udarec. Ako se bo Nemčiji dokazalo, da njeno brezprimer-no nasilje ne more uničiti premoči nasprotnih sil, potem pride do miru. Radi tega se mora sedaj vsak prijatelj miru zavzemati za skrajne vojne napore. List objavlja dalje iz Rima pojasnila, glasom katerih ne nastopi v podmorski vojni faktično nič novega. Osrednji vlasti imata le okoli 100 podmorskih čolnov na razpolago za delo-

vanje po odprtih morjih. Ententi se radi tega ni treba bati sestradanja, ker so odstotki z dobrimi in velikokaliberskimi topovi oboroženih ladij višji kakor pri vsaki drugi trgovski mornarici. »Avanti« pravi v komentarju, kolikor ga je dopustila cenzura, da je bilo pričakovati ta nemški protinapad, ki zamore biti ali temeljit napad, ali pa velika zvijača.

Italijanske ladje več ne vozijo.

Lugano, 3. februarja. Od 31. januarja dalje se ni nobena italijanska ladja odpe-ljala iz pristanišča. V Genovi imajo le še za tri tedne premoga namenjen državnim obratom.

Ugovor španske proti zaporu.

Madrid, 3. februarja. Ministrski svet je sklenil, da bo Španska proti morskim zaporu ugovarjala. Na noto Nemčije bo šele odgovorila, kadar bo znano stališče Amerike in ostalih nevtralcev.

Španska se še ni popolnoma odločila.

Madrid, 3. feb. (K. u.) »Agence Havas«: Danes zjutraj sta obiskala poslanika Združenih držav in Švice ministrskega predsednika. Dopoldne je tri ure zboroval ministrski svet. Po seji je izjavil ministrski predsednik Romanones, da so nemško noto in njene posledice pretehtali z vseh vidikov. Kralju je poročal o ukrepih kabineta in o posledicah. Trden sklep se pa še ni storil.

Vojna moč Združenih držav severne Amerike.

»Streffleurs Militärblatt« je priobčil v svoji 17. številki dne 29. aprila 1916 pod gornjim naslovom naslednji članek:

V primeru s številom prebivalstva (leta 1911. 104 milijone) in zelo visokimi vojaškimi stroški (1913. leta 283 mil. dolarjev) je mirovna armada Združenih držav neverjetno majhna; to je le okvir za ljudsko vojsko, ki ima pa v vojni vsakakor znatna sredstva na razpolago. Častniki in moštvo imajo gotovo izborne lastnosti za svoj poklic, vendar nosijo vse skupine armade zle posledice, ki izvirajo iz naborne sestava kot temelja brambne ustave. Vojna moč obsega stalno armado z mornarico in milico.

I. Stalna armada se dopolnjuje z nabori na sedem let (med temi štiri leta prezenčne službe). Razlike med mirovno in vojno organizacijo ni nobene ter se morajo višje zveze šele v vojni ustanoviti. Armada šteje:

30 pehotnih polkov po 12 stotnij in 1 oddelkom strojnih pušk (7.5 mm Springfieldova magac. puška M 1903/06 in 7.6 mm strojna puška sestav Vicker Sons in Maxim);

15 konjeniških polkov po 3 škadroni in 1 oddelkom strojnih pušk;

6 topniških polkov po 6 baterij po 4 topove = 36 baterij s 144 topovi. Glavni top je 7.6 cm top s protipotno cevjo in izvadno vzmetjo;

170 stotnij obrežne artiljerije in 40 torpednih stotnij, ki se uporabljajo v službi podmorske obrežne brambe. Cela morska obala s Portoriko in Havajskimi otoki vred je razdeljena v 24 obalnih okrožij, vsako pod poveljstvom štabnega častnika. Obrežna artiljerija razpolaga z 10 cm do 35 cm topovi, potem s 7.6 cm in 5.7 cm brzostrelnimi topovi in mitraljezi;

1 ženijski zbor, sestojč iz 3 bataljonov tehničnih čet;

1 signalni zbor (12 kompanij) z vojaškim aeronavtičnim oddelkom; končno oddelki z bojnimi pripravami in sanitetni oddelki.

Na Filipinih je 50 stotnij domačih čet pod poveljstvom ameriških častnikov.

Trensko četo šele ustanavljajo; doslej so imeli le pomanjkljivo urejeno transportno službo z dodeljenimi moštvi in najetimi vozovi.

Mirovna moč znaša najmanj 59.000 mož, katero more predsednik po lastnem povdaru zvišati na največ 97.000 mož (brez častnikov). Zадnje znano stanje je znašalo 4470 častnikov in 82.305 mož ter 157 častnikov in 5572 mož domačih čet na Filipinah.

II. Milica obsega dva razreda: organizirano milico (narodna garda) in rezervno milico. Prva tvori v slučaju mobilizacije del skupne zvezne armade pod vrhovnim poveljstvom predsednika (Commander in Chief). To milico postavijo posamezne države potom naborov s sodelovanjem in pod nadzorstvom federativne vlade. Organizacijo, oborožbo in izučbo skušajo izenačiti z razmerami redne armade, da bi tako tvorila njen znaten bistveni del. A po vsej priliki so še zelo daleč od tega cilja.

Mirovna izučba je prepuščena posameznim državam ter jo zvezna vlada samo nadzira. Častniška imenovanja do vključno štabnih častnikov se izvrše potom volitve.

Po zadnjem znanem poročilu vojnega ministra sestaja narodna garda iz 139 pehotnih polkov, 8 posameznih bataljonov, 8

»Daleč si ti, Karnica planina!
Čez tri gore, čez tri sedla,
Čez tri brda, čez tri laze
Vede pot do Karnica planine...

»Ne zavidaj mi sreče, Žiznecl! Danes se praznuje zaroka našega mladega gospoda, in kako ne bi bil človek poln podobnih čutil!«

»Čutila so vsake vrste, Rep! Ali ti čutiš bolj z nosom kakor s srcem.«

Na pragu se spet prikaže Trlica.

»Trlica, ali pojdeš v grajsko kapelo k zaroki?«

»Tebi se to že poda, ker si oproda, meni pa tega ni treba,« odvrne dekla.

»Trlica, kako bi se to podalo, ako bi bila ti moja žena, ker si tako rada doma, jaz pa skoro nikoli.«

»Beži, beži, ali bi rad še eno pokopal? Mar je meni za moške!«

»A je vendar prijetno, če sta dva pri mizi. Kako bi se to podalo: ti velika dekla, jaz veliki hlapec: ene misli, enega srca, ene volje — nezdravja mi, vse bi nama bilo pokorno.«

»Seveda, gospoda tudi, kaj ne? Ne boji otročji in pojdi svojo pot!«

»Pa grem, ali roko mi vendar-le daj, Trlica!«

»Čemu?«

»Da me imaš rada.«

»Za to je roka pre malo. Ali meniš, da bo naš mladi gospod podal češki knežni samo roko? ... Pst, nekdo prihaja.«

Po stopnicah so se čule stopinje. Dvorišče se je izpraznilo in le kokošad je čeb-ljala tam v kotu in se veselila solčnega dneva.

Pri velikem izhodu se prikaže drobna deklica s svilenim pajčolanom. Z zlatom tkani moderc se je svetil v solčnih žarkih, obraz se je senčil pod širokim ovojem pajčolana in ta obraz je kazal čarobno lepoto. Kamor so zletele oči tega obraza, tam so žele zmagati in slavje.

»Dražna, le stopaj ti naprej, da ne boš motila družbe s svojimi očmi!« se oglasi za njo Svetobor in zamahne z roko proti velikim vratom. V tistem hipu se zasuje čarobna deklica, se zavrti na peti in zvoni glas presrečnega smeha je zletel iz njenega grla:

»Presvetli knez, tvoja skrb je odveč. Toda vedno sem tvoja pokorna služabnica,« odvrne gospodična Dražna in pogleda v češkega kneziča, da je ta razoborožen obmolnil in le dve jamici sta se pokazali na vsaki strani njegovih ust.

Za prvim parom se je premikal drugi par, ki je bil utopljen v rajski zadovoljnosti. Češka kneziča, odeta v kožušek iz hermelinove kože, in pokrita z zlato avbico, se je oklepala tesno možniškega gaštalda, ki ji je šepetal na uho besede ljubezni. Gaštaldo je bil mlad mož, orjaške postave in urnih gest. Dobrota se mu je brala na obrazu, srčnost mu je tičala v srcu, poteze na ustnicah so bile odprte za naskok, poteze ob očeh so bile mračne in neodločne. Bil je mož, sposoben za veliko delo, toda srce mu je razjedal marsikak dvom, ki ga ni mogel odgnati s svojo vednostjo.

Leopoldove oči so božale češko knežno, Svetoborove oči pa so sledile čarobni Dražni. ki je že krenila za vratarjevim stol-

pom proti grajskemu ribniku. Reka Bela je valila v dolini svoje valove hitro po strugi navzdol in se ni menila za temne čeri, ki so molele iz obrežja. Mnogobrojno število ovac se je paslo po bregovih in ovčar je pel, da je odmevalo med gorami

»Adam piskal na pero
na pero je tigovo,
Dol in gor, gor in dol,
vse gre na okol.«

Sprehajalci se ustavijo in poslušajo ovčarjevo pesem. Dražna skoči v čoln, potegne izra hrbta svojo harpo, poskuša strune in kmalu zadene pastirjevo arijo. Njene oči se upro v strune, da se dvignejo proti nebu in roke prijemajo, glas pa poje:

»David je na pljunko bil,
da jo je povse razbil,
da jo je razdjal,
sebe goljufal — — —

Poslušalci so poslušali strme deklico v čolnu, ki je pela iz dna svoje duše, da se je glas tresel in pajčolan je zlezal na rame.

»Poješ kakor grlica!« vzklikne Svetobor.

»In bi pela, da bi se izpela,« pristavi Dražna. Mlada zaročenca sta sedla na klopico ob ribniku, Svetobor pa je stopil v čoln in ga pogljal z vesli naprej.

»Dražna, kod je tvoja domovina?« povpraša hitro Svetobor in se zagleda v njeni obraz.

»Bog zna in mamka božja! Ako ti ne veš, kako bi jaz vedela? Saj si me vendar ti pobral tako rekoč na cesti in si gotovo poizvedoval o meni,« odvrne deklica v čolnu.

(Dalje.)

posameznih stotnih 74 tropov (vodov) konjenice, 48 baterij artiljerije, 22 pionirskih stotnih in 120 stotnih obrežne artiljerije. Skupaj približno 7000 častnikov in 100.000 mož, ki se v vojni zvišajo na 290.000 mož.

III. Rezervna milica obsega z gotovimi izjemami celokupno moško prebivalstvo od 18. do 45. leta starosti. V resnem slučaju je vsak moški državljani dolžan dve leti služiti pod zastavami. Velika masa rezervne milice (1908 so jo proračunali na 15 milijonov mož) naj bi tvorila v vojni jedro nameravane »prostovoljske armade« (Volunteer Army), za katere organizacijo je svoj čas generalni štab izdelal načrt. Po tem načrtu naj bi tvorila ta milica rezervno armado za iz redne armade in organizirane milice sestoječo vojsko prve linije; ustanovi naj se neposredno pred vojno ali pa tekom nje, a le z dovoljenjem kongresa; ko mine vojna nevarnost oziroma vojna, se mora zopet razpustiti. Kot častniki pridejo v poštev aktivni častniki. — a ti le v neznanem delu, v glavnem pa miličini častniki ter bivši častniki armade. Posebno pa računajo na to, da bi vstopili v prostovoljsko vojsko mnogoštevilni bivši dosluženi vojaki redne armade in milice vseh činov.

IV. Približna moč v vojnem stanju: Glasom računov generalnega štaba bi potrebovale Združene države v vojni s prvovrstno vojaško silo in prvi liniji najmanj 350.000 borcev, katerih je pa v redni armadi v najboljšem slučaju komaj 100.000. Narodna garda bi morala torej dati v slučaju vojne najmanj 250.000 mož. Toda po zadnjih znanih številkah bi imela le-ta za redno armado samo približno 70.000 mož na razpolago. Od teh 70.000 mož bi pa morali 20.000 mož porabiti kot rezervno za obrežno artiljerijo in ravno toliko za zunanjo brambo obrežnih mest.

Od 1910. leta izvršujejo v ameriški vojni moči preosnove, po katerih bodo razdelili celokupno ozemlje v osem vojaških okrožij, v vsakem po 1 armadni zbor s tremi divizijami po 3 brigade. Namen te nove razdelitve je ta, da se čete stalne armade in milic že v miru tesno zlijejo med seboj; v to svrhu morajo biti v dveh izmed treh divizij vsakega armadnega zbora po 1 do 2 mešani infanterijski brigadi, t. j. sestoječi iz enega rednega in dveh miličinskih polkov. V koliko so to preosnovo že izvedli, ni znano.

Vojna mornarica je štela začetkom evropske vojne:

36 linijskih ladij (od teh 6 še v delu) iz let 1896. do 1912., displacement 12.850 do 33.000 ton, brzina 17-1 do 21-1 vozla, moderna artiljerija od 4-7 do 33 cm kalibra;

14 oklopnih križark iz let 1895. do 1906., displacement 10.000 do 16.000 ton, brzina 21-9 do 22-5 vozla, topovi 3-7 do 20-3 cm kalibra;

4 obrežne oklopne ladje enakega tipa iz leta 1900., po 3000 ton displacementa in 13 vozlov brzine, in

11 zavarovanih križark iz let 1896. do 1907., displacement 3500 do 4700 ton, zastarana artiljerija od 3-7 do 12-7 cm kalibra.

Končno so imeli leta 1914. še 5 obrežnih oklopnih ladij starejših tipov, več nezavarovanih križark in topničark, 63 torpedovk nad 200 ton in 30 podmorskih čolnov, kakor tudi primerno število specialnih ladij. Ni pa ostalo skrito, kako si je prizadevala ameriška vlada tekom sedanjih vojne, da izpopolni svojo mornarico.

Uvodoma navedeni vojaški list posnema dalje iz tromesečnika »Yale Review« izvajanja bivšega mornariškega ministra v Rooseveltovi vladi pl. Lengerke-Meyerja:

V kongresnem odseku se je izjavil leta 1915. višji mornariški častnik, da bi bilo treba pet let dela, da bi se ameriška brodogradnja izpopolnila in usposobila za vojno. Pri mornariških vajah leta 1915. se je pokazalo, da ameriško brodogradnjo ni sposobno, da bi zabranilo sovražnim silam približati se obali in izkrcati čete. Predsednik Wilson je v svojem govoru 5. novembra 1915 ameriško javnost docela zapeljal, ko jo je zazibal v gotovost, češ, da ameriško brodogradnjo še v nobeni dobi ameriške zgodovine ni bilo boljše oboroženo in močnejše nego sedaj. Vse pomorske velesile so spoznale, da se mornariška moč osredotoči na dveh ali treh velikih postajah. Samo ameriška admiraliteta še ni prišla do tega spoznanja. Amerika ima sicer celo vrsto ladjedelnih, a niti enega velikega opirališča za brodogradnjo, kjer bi bilo mogoče v slučaju vojne brez težav in hitro izvršiti poprave in naložiti premožg itd.

Kot temeljno napako mornariškega vodstva označuje Meyer pomanjkanje centralne vojaške organizacije, ki bi se pečasa s pripravami za slučaj vojne. V tem oziru zaostaja ameriška mornarica za vsemi drugimi na svetu.

Tako podatki in mnenja iz leta 1915. oziroma 1916. V koliko so se razmere v tem času izpremenile, zaenkrat ne vemo.

Nabrežina bombardirana. — Zima na italijanskem bojišču.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. februarja. Uradno: Neki italijanski letalec je metal na Nabrežino bombo, ne da bi bil povzročil znatno škodo.

Dunaj, 4. febr. Uradno: Neizpremenjeno. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

Italijansko uradno poročilo.

3. februarja. Na tridentinski bojni črti so streljali kakor po navadi; v Suganski dolini pa nekoliko živahnije. Mali boji so se bili ob prelazu Tonale v smeri proti Barcaroli, v Astiški dolini, v odseku Marmolata, v ozemlju Tofane (Loite) in v prelazu spodnje doline (Degano). Sovražnika smo povsod odbili in mu zadali občutne izgube.

Na juljski bojni črti je sovražnik ponoči od 31. januarja ni 1. februarja nameril na naše čete vzhodno Gorice živahen, osredotočen ogenj, ki smo ga končali s hitrim, učinkovitim nastopom naših baterij. Včeraj je bilo mirno. Dobro merjeni ogenj neke naše baterije je povzročil veliko požarov na južnih slemenih Grmade.

4. febr. Ko je zopet snežilo, je bilo na tridentinski bojni črti ovirano streljanje s topovi. Na visokem Camelicu je bil odbit presenetljiv poizkus sovražnika. Na juljski bojni črti običajno streljanje s topovi, ki je bilo močnejše v odseku med točko 144 in morjem.

Pri soški armadi.

Tudi na soški fronti je pritisnila zima. Celo na odsekih blizu morja je dosegel mraz 7 stopinj pod ničlo. Na Krnu je 14°; hujšega mraza doslej ni bilo. Nesreče vsled plazov ni bilo nobenih. Kljub temu, da je na tem delu italijanskega bojišča milejše podnebje, so se dobro preskrbeli proti mrazu. Tudi tu so dobili vojaki od nog do glave posebno toplo spodnjo in gornjo obleko ter vsak še eno odejo. Vojne peči zelo hvalijo. Poleg tega so spravili v promet veliko število kotličev, v katerih je po 10 litrov čaja, kar je zelo pripomoglo, da se je ohranilo dobro razpoloženje soških junakov.

Na Tirolskem

je dosegel mraz 24 stopinj pod ničlo, vendar so tudi tu vojaki vsled izredno dobre preskrbe proti mrazu ohranili dobro voljo. Bolnikov je mnogo manj kot v gorkejšem letnem času. Vsled mraza so plazovi v zadnjem času popolnoma izostali. Snega je v višini 2000 metrov 5 metrov in v višini 3000 metrov 9 metrov.

Koroško bojišče.

Tudi na koroški fronti vlada že od srede decembra hud mraz. Že začetkom novembra je zapadel sneg; sledili so hudi snežni meteži. Zameti in plazovi so napravili posadkam težko delo. Največ snega je bilo v drugi polovici januarja, na nekaterih točkah od 4—9 metrov. Mraza je do 24°. Na podlagi izkušenj napravljene postojanke in stanovišča so preprečila večje nesreče vsled plazov. Kjer je pa podsulo vojake ali stanovišča, so jih vsled vedno pripravljenih reševalnih oddelkov hitro odkopali in večinoma vse rešili. Nad vso hvalo je zvišena vztrajnost naših hrabrih čet, ki kljub vsem naporom, ki jih povzroča ostra zima v visokem gorovju, junaško stražijo našo domovino pred sovražnim vpadom.

S Krasa.

30. jan. 1917.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Na Krasu ljudje že okrog 20 let ne pomnijo tako ostre zime kakor letos. Po deževnem, južnem vremenu je začela sredi januarja gospodariti ledena burja, ki je zlasti 28. jan. dosegla najvišjo moč. Prinesla nam je z globoko zasneženega Nanca in Čavna za tukajšnje kraje nenavaden mraz (— 7° R) in tudi nekaj sneženega prahu. Danes je zopet krasen solnčni dan skoraj brez vsakega vetra. Italijani so se brčkone te dni slabše počutili kakor mi, ker mraza niso toliko vajeni, a burja jim piha naravnost v obraz. Želeli smo, da bi bila tako močna, da bi jih pometla z vso njihovo robo s Krasa! V zrak si ob tem vetru in mrazu niso upali. Minulo noč in prejšnji večer je bil močan, dolgotrajen topovski ogenj. Brčkone uvod k novemu »koncertu«. Mi se ne bojimo.

Mraz in pomanjkanje v Italiji.

Bern, 4. febr. »Secolo« poroča, da mraz in sneg zelo ovirata promet. V Raveni je 10 stopinj mraza, v Alessandriji celo 13 stopinj. Dopisnik lista »Avanti« iz Genove toži o pomanjkanju živil. Iz Arezza se poroča, da je življenje v tem mestu postalo skoro nemogoče. Premoga in lesa sploh ni mogoče dobiti; jajc, mleka, sladkorja in kruha je vedno manj. »Giornale d'Italia« toži, da so v južni Italiji posekali vse murve, da so dobili kurivo. Poseči bi morala

vmes vlada, kakor je to storila pred kratkim radi oljk.

Italijani žele ofenzive.

Lugano, 3. februarja. »Popolo d'Italia« zahteva sodelovanje vseh zaveznikov, da bi lahko Italija izvedla ofenzivo večjega obsega na Krasu. Cadorna mora gledati proti Dunaju in ne proti Trstu. Le pohod proti srcu Avstrije more končati svetovno vojsko, ker zahodna bojna črta ne more odločiti vojske.

Giolitti zapustil Rim.

Lugano, 3. februarja. »Secolo« poroča: Giolitti, ki ni ničesar v Rimu opravil, je zopet odpotoval v Turin.

Italijanska Dalmacija.

»Il Gazzettino« poroča z dne 22. januarja: Tomaso Silani, po svoji iredentistični propagandi dobro znani generalni tajnik društva »Pro Dalmazia«, je predaval včeraj pred mnogoštevilnim občinstvom v Alteneo Veneto. Med drugim je izvajal: Italijani niso nobeni imperijalisti, ki si žele drugim pripadajočih dežel. Vendar so pregnanci, ki se hočejo vrniti v svojo domovino, so taki, katerim je bilo nekoč ugrabljeno vse njihovo premoženje. Ako bo omogočila končna zmaga porušiti dvojno monarhijo, potem mora postati Dalmacija zopet italijanska pokrajina. Kri naših mučnikov in junakov ne sme barvati s škrlatom plašča kakkega drugega imperijalizma. Lepota Sebenika izvira od ženjalnega predhodnika renesanse Giorgio Orsini, Travov romanski značaj se nahaja danes bolj kakor kdaj poprej v kričečem nasprotju z občutki slovanskega prebivalstva. Spjel je posebno zanimiv po svojih ostankih iz slavne dobe rimskega gospodstva. Govornik je nadalje govoril o Hvaru, Kurčolu, Dubrovniku, Kotoru, Perastu, kjer je bila po miru v Campoformio pokopana beneška zastava, in o vseh drugih mestih, v katerih spominja vse na lepoto in slavo Italije. — Silani odreka tudi Jugoslovancem vse čednosti hrabrosti in občutka izpolnjevanja dolžnosti. Spominja, da se je Francesco Rismondo, tisti čisti vojak Dalmacije in Italije, žrtvoval v plamenih in na vislicah za osvoboditev svojega lepega Spljeta. Nadalje pravi o Jugoslovanih: Jugoslovanski odbori v Londonu, Parizu, Zenevi se cepijo v sovraštvo nasproti naši deželi in Avstro-Ogriki. Psujejo našo vojsko, zasmehujejo našo politiko in napravljajo zmešnjave na škodo čuvstvanja naših prijateljev. Hrvati so, ki so v letih našega narodnega prerojenja divjali v Milano in obešali v Belfiore; ti so izumitelji današnjih, z železom okovanih betov! Njihova ljubezen do monarhije je ostala enako močna, monarhija pa ohranja tudi za njih odgovarjajočo hvaležnost... Govor je zaključil z navdušeno sprejetim klicem na patriotizem.

Položaj na Grškem zopet poojstren.

Lugano, 3. februarja. »Secolo« javlja iz Aten, da se je položaj zopet poojstrel. Angleški poslanik Elliot dolži Lambrosa, da ni izročil 50.000 pušk. Kako resen da je položaj, dokazuje okolnost, ker so sklenili poslaniki Guillemin, Demidov in Elliot, da se ne bodo nastanili v Atenah, marveč v Kerzaini. Blokada postaja vsak dan resnejša.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. februarja. Uradno: Pri Bekasu ob ogrski vzhodni meji so odbile naše varnostne čete sunek ruskih oddelkov. Sicer se nič ne poroča. Dunaj, 4. febr. Uradno: Pri c. in kr. bojnih silah nič važnega. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. februarja. Veliki glavni stan: Z nohenega vseh treh bojišč se ne poroča, da bi se bil zgodil kak važen dogodek.

Berlin, 4. febr. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.

V bojih, ki so se kljub hudemu mrazu dopoldne razvili ob reki Aa, je bilo več ruskih napadov odbitih.

Na bojni črti nadvojvoda Jožefa in pri Mackensenovi vojni skupini se položaj ni izpremenil.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

31. jan. Po živahnem obstreljevanju naših strelskih jarkov med Tirulskim močvirjem in reko Aa so napadle nemške sile najskrajnejši vzhodni konec močvirja in na levem bregu reke Aa. Napad je zadržal naš zapiralni ogenj. Po štiriurni pripravi s topovi, uporabljali so posebno granate z neko kemično tekočino (I), so napadli Nemci

z znatnimi silami ob cesti iz Kalucna v Šlock in šest vrst severozahodno od vasi Kalucen. Naši topničarji so sprejeli napadca z zapiralnim ognjem in ga odbili. Le na eni točki sosednjega odseka so se umaknili naši oddelki eno vrsto proti severu. Podpirani s ljutim topovskim ognjem, neprestano so uporabljali granate s kemično tekočino, so nadaljevali Nemci svoje trdovratne napade, ki so bili vsi odbiti z našim ognjem in s protinapadi. Po trdovratnem boju se je žele posrečiti sovražniku, da se je ustalil v malem odseku naših jarkov vzhodno ceste v Kalucen. Med protinapadi smo ujeli več sovražnikov in smo zaplenili strojne puške. Poveljnik nekega polka, polkovnik Pimenov, in poveljnik nekega drugega polka, polkovnik Bojev, sta vodila boj v prvih črtah. Prvi je bil ubit, drugega pogrešajo.

1. februarja. Zahodna bojna črta. Naši oddelki so podvzeli protinapade. Po ljutih bojih so vrgli Nemce iz jarkov vzhodno ceste Kalucen, ki so jih bili nam odvzeli. Nato je nastalo mirno.

Rumunska bojna črta. Sovražnik je napadel ponoči na 31. m. m. naše oddelke na višinah dve vrsti vzhodno vasi Jakobeny in jugovzhodno Kimpolunga trikrat po vrsti, a smo ga s težkimi izgubami zanj vrgli. V nekem boju vzhodno Jakobeneja so 31. m. m. naši oddelki ujeli 11 častnikov in 1000 mož, zaplenili pa 10 strojnih pušk, en top in metelce min in bomb.

Boji na severni ruski fronti.

Berlin, 3. februarja. (K. u.) Wolffov urad poroča o bojih pri reki Aa: Zadnje dni meseca januarja, 28. in 29., je bilo zaradi slabega vremena bojno delovanje ovirano na obeh straneh. V noči na 30. januarja se je vreme razjasnilo in istočasno je pritisnil hud mraz 15—20 stopinj. Že ob jutranjem svitu je naša artiljerija pričela v povečani meri svoje uničevalno delo, pogostoma podpirana po minovkah, ki so napravile v sovražnih jarkih velika razdejavanja. Toda tudi Rusi so uporabljali svojo artiljerijo, deloma celo ljudske topove najtežjega kalibra. Vkljub temu pa so naši vrli vzhodnopruski polki v svoji nepopuščajoci vnemi začeli prodirati. Patrujski in artiljerijski ogenj sta jim v varstvu teme krčila pot skozi sovražno žično oviro. Sunk je bil tako neodoljiv in tako nepričakovan, da je v kratkem času po premaganju sovražnih jarkov prodrl do polkovnih štabov. Ujeta sta bila 2 polkovna poveljnika (polkovnika). Vseh skupaj je bilo zajetih: 14 častnikov, 908 mož in 15 strojnih pušk. Dasiravno so te uspehe priborile stare, zmage vajene čete, jih nismo goče dovolj prehvaliti. Če se ne poznajo razmere, se ne more imeti pojma, kako velike napore in pomanjkanja morajo prenašati naši ljudje. V ozemlju, kjer se vrše naskoki, se pogrezajo skoraj do pasu v zemljo. Marsikdo bi bil označil za nedostopen ta svet, po katerem sedaj stopa v sivi vojni opremi in v najhujšem ognju. Ko sta potem žilavo se braneči nasprotnik in postojanka vržena, najde zmagovalce po našem učinkovitem artiljerijskem ognju razstreljeno mešanico prsti, blata, razkopanega snega in mrličev, kar predstavlja rusko postojanko. Sedaj je treba to postojanko urediti kar najhitreje za obrambo, kar je izredno težavno, ker je vse primrzjeno. Le malokomu je dano, da ima streho nad seboj, in tako leže tamkaj ob 25—30 stopinjah v snegu in opazujejo sovražnika. Ta boj proti sovražni premoči v najtežavnejših vremenskih razmerah in v kar najneugodnejšem ozemlju stavi četam zahteve, kakor jih še ni bilo v nobeni vojni doslej in kakor jih prej nihče ni smatral za mogoče. Naše vrle čete vrše tam gori ob kurški reki Aa natihoma junaška dela, ki jih ni dovolj pogostoma mogoče sporočati domovini.

Francoska pomoč Rumuniji.

»Lokalanzeiger« poroča iz Stockholma: »Ruski Invalidi« opozarja, da bodo v kratkem došli na rumunsko bojno črto francoski polki, a od te pomoči ne upa veliko. Končno pravi, da morajo v Rusiji najpriskrajnejši sprejeti francoski častniški zbor.

Zopet kriza v Rusiji?

Kodanj, 31. jan. (K. u.) »Ruske Vedomosti« poročajo, da bo ministrski predsednik Galicin odstopil še prej, ko bo zopet zborovala дума. Med njim in Protopopovom so nastali resni spori. Kot naslednik Galicina se imenujeta poljedelski minister Bobrinski in predsednik državnega sveta Ščeglovitov.

Velik požar v Arhangelskem.

Petrograd, 3. februarja. (Kor. ur.) Admiralni štab poroča: Dne 26. januarja je nastala v Arhangelsku eksplozija, ko so izlagali blago iz rušilca ledu »Čeljoskena«. Eksploziji je sledil požar, ki je poškodoval hiše, kolodvor in nekaj skladišč. Poleg »Čeljoskena« je bil še en parnik uničen; poškodovanih je bilo pet parnikov, trije med njimi so bili le lahko poškodovani. Med 344 ranjenci so 3 častniki, 99 vojakov in 39 oseb nevarno ranjeni. Števila mrtvih še niso dognali; do 30. jh bo. Parniki so

31. januarja na mestu, kjer se je zgodila nesreča, zopet neovirani razkladali in nakladali blago.

Boji v Macedoniji.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 3. febr. Uradno:
Na celi bojni črti se je slabo streljalo s topovi. Bri Bitolju in ob Strumi so streljale straže. V Vardarski dolini so živahno delovali letalci.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. febr. Uradno:
Južno Ohiidskega jezera so odbile naše čete z ognjem sovražne polizvedovalne oddelke.

Nomestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. febr. Veliki glavni stan:
Izvemši presenetljivih napadov s streljanjem pri Bitolju in med Vardarjem in Dojranskim jezerom se ni nič važnega zgodilo.

Prvi generalni kvartirni mojster:
pl. Ludendorff.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. febr. Veliki glavni stan:
Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Ker se je bolje videlo, je bil topovski boj živahnejši med Lens in Arras in od Serre do St. Pierre Vaast gozda kot prejšnje dni. Severno Ancre so napadli Angleži po bobnešem ognju opolnoči naše postojanke. Medtem ko so se napadi severno Beaucourt izjalovili, se je enemu oddelku posrečilo, da je blizu brega reke vdrl v naše najprednejše jarko.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Severnovzhodno Pont à Mousson in severno St. Mihiela so uspeli sunki lastnih polizvedovalnih oddelkov.

Prvi generalni kvartirni mojster:
pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. febr. zvečer. Uradno:
Med Ancre in Somme so živahno streljali s topovi; sicer nobenih posebnih dogodkov.

Poročilo nemške mornarice.

Berlin, 4. febr. Uradno:
Zvečer dne 2. februarja je več naših flandeskih pomorskih letal vrglo veliko bomb na Fournes in Adimkerke. Letala so se vrnila v dobrem stanju.

Angleška nevarnost v Franciji.

Genf, 3. februarja. »Figaro« javlja: Načrt narodne pomožne službe v Franciji ne namerava toliko pomagati armadi, kakor poljedelstvu in industriji. Radikalni listi se boje, da bo načrt naletel na velik odpor v parlamentu. Večina poslancev je razlučena, ker vprašanja o moči angleških čet na francoskem se niso rešili. V Franciji stoji sicer dva milijona angleških vojakov, a glavno breme vojske nosi prejšnjost Francija. »L'Ouvrier« poroča, da zavzema Abel-Ferry s 150 svojimi pristaši stališče, da mora Francija čuvati svoje rezerve, ker bo sicer angleška armada po številu prekašala francosko. Noben Francoz ne sme trpeti, da bi bila zvezna armada nevarna Franciji, ko se bo sklepal mir.

Izrek Lloyda Georgeja.

Ko je Lloyd George zadnjič obiskal angleško bojno črto, je govoril vojakom nekega angleškega oddelka ob Somme. »Daily Telegraph« pravi, da je med drugim rekel: »Najhrabrejša zver, ki jo je ustvaril Bog, je in ostane človek. Najhrabrejši lev je v primeri s človekom zelo bojazljiv pes. Rad bi poznal žival, ki bi v moderni vojski strelskih jarkov vzdržala le en dan. Zato je potreba več, kar sta srčnost in junaštvo; in ta več ima med vsemi živalmi stvarmi le človek.

Ministrska kriza v Turčiji.

Carigrad, 4. februarja. (Kor., ur.) Veliki vezir Sajet Halim paša je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Sultan je odstop sprejel in poveril notranjem ministru Talaat beju sestavo nove vlade. Talaat bej je sprejel veliki vezir, notranje zadeve in začasno finančno ministrstvo. Mesimi bej je prevzel zunanje stvari, Halil bej pravosodje in predsedstvo državnega sveta. Enver bej je ostal vojni minister. Vsi krogi so zelo ugodno sprejeli novo vlado, ki bo nadaljevala dosedanj politiko, namreč odločno nadaljevanje vojske na strani zaveznikov, dokler se ne bo dosegla končna zmaga. Talaat bej je podelil sultanu naslov vezir in paša.

Norveške žene se pripravljajo.

Norveške žene se organizirajo za slučaj, da poseže Norveška v vojno, da pomagajo v zaledju armadi. Tozadovna organizacija norveških žena se izvrši že v par dneh.

Častnik 97. pešpolka.

O umrlem stotniku Josipu Šemetu se nam še piše z bojišča:

Dne 22. prosinca t. l. nam je v Meranu neizprosna smrt ugrabila koreniko domačega primorskega pešpolka stotnika Josipa Šeme.

Blagopokojni je bil rojen v Grosupljem na Kranjskem; bil je vseskozi vzgleden ter marljiv častnik. Radi srčne in pljučne bolezni se je moral leta 1912. odpovedati aktivni vojaški službi ter prevzeti lahkejšo opravilo v pokoju.

Kakor hitro je izbruhnila vojna, se je odpovedal ti službi ter se je takoj prostovoljno javil za službo na fronti. Na bojišče se je podal s I. maršbataljonom. Že 8. septembra 1914 je zajuril s svojo stotnijo dvorec pri Cunjevu (Grodek), kjer je pa bil težko ranjen v levo roko. Toda odstranil se ni — šele na neprestano prigovarjanje tovarišev je zapustil polk, smehljaje rekoč: »Na svidenje v kratkem.«

In tudi res! Še ne ozdravelega vidimo meseca sušca 1915 — zopet prostovoljno — v bojni črti. Nevstrašno se je boril pri Kiskurimi. S svojo četo je vrgel Ruse iz zavzete višine nad omenjeno vasjo, jo držal ter kluboval vsem ruskim protinapadom — in vztrajal do konca kljub slabemu zdravju.

Tedanje razmere ter boje za to višino je treba natančno poznati, da se lahko ocenjuje njegovo izborno delovanje. Vztrajati je bilo treba v snegu in ledu pri 10 stopinjah mraza brez vsakih tehničnih pripomočkov, — le tu pa tam je bila kaka strelska lina — pri tem pa v najhujšem bojnem meteu.

Meseca maja istega leta ga je pa kruta bolezen odtegnila iz naše sredine. V bolnišnici se je dolgo boril za življenje in smrt, zmagala je moč volje. Od tedaj je deloval kot pobočnik pri nadomestnem bataljonu.

Vsakdo, kdor je poznal stotnika Šemeta, se ga s hvalečnostjo spominja; svojo odgovorno službo je odpravljal z največjo požrtvovalnostjo, vnemo in vestnostjo; kljub temu se ni sam s seboj zadovoljeval. Zopet si je zaželel iti v fronto, toda zdravniki so mu radi krute bolezni isto odsvetovali. Govorili so resnico, kar spričuje smrt vrlega tovariša.

Stotnik Šeme je bil odlikovan z voj. zaslužnim križem III. razreda z vojno dekoracijo ter z obema pohvalnima priznanjima.

Vrlemu in nepozabnemu tovarišu lahka zemljica!

Dnevne novice.

— **Žalovanje za pokojnim vladarjem.** Posmrtno žalovalne pobožnosti za pokojnega cesarja Franca Jožefa I. se bodo na običajen način vršile 20. in 21. novembra vsakega leta. Nadalje bo od 20. novembra (predvečer smrti) nov dvorni žalovalni dan. Prenehajo pa posmrtno žalovalne pobožnosti za pokojnega cesarja Ferdinanda I., zato odpade naslednji dvorni žalovalni dan 28. junija.

— **Cesar je prevzel 28. m. m. pokroviteljstvo avstrijskega vojnega zbora (veterancev).**

— **Cesarsko in kraljevsko pokroviteljstvo.** Uradni »Sarajevski List« poroča, da sta Njuni Veličanstvi cesar in kralj Karel I. in cesarica Cita prevzela vrhovno pokroviteljstvo nad spominsko cerkvijo pokojnega nadvojvode Franca Ferdinanda in Sofijinim domom za mladino kakor tudi nad dijaškimi kongregacijami v Sarajevu.

— **Enakopravnost in enakovrednost.** Dr. R. Traub priobčuje v praški »Union« zanimiva razmotrivanja o ovinkih, po katerih se je hotelo doslej uveljaviti nemški državni jezik. Ker Nemci povdarjajo proti enakopravnosti svojo višjo vrednost, piše Traub: Moderno pravno raziskovanje je tudi pri nas obrnilo svojo pažnjo naravnemu pravu, in ugotavlja, da je bilo že pred splošnimi pravicami državljanov, kodificiranimi po državnih temeljnih zakonih, principijelno priznanje prirojenih pravic. Vsak človek ima prirojene, že po razumu jasne pravice. Take pravice so tudi jezikovne pravice. Ni dovoljeno torej — kakor delajo to Nemci — razlikovanje med enakopravnostjo in enakovrednostjo, kajti že naravna pravna zakonska določba odreja enakost vseh državljanov pred zakonom, a § 19. državnih temeljnih zakonov razteza to enakost na vsa plemena države ter proglašča njih in njihove

zike za enakopravne. Zato naj prirojena pravna osebnost vsakega državljanca na narodnem in jezikovnopravnem polju njegove ožje domovine pride do posebnega priznanja.

— **Predsednik gosposke zbornice nevarno obolel.** Iz Prage poročajo: Predsednik gosposke zbornice dr. Alfred knez Windischgrätz leži že nekaj dni v svoji tukajšnji palači. Ima pljučnico. Njegovo stanje je resno.

— **»Dom in Svet«.** Na razna vprašanja sporočamo, da velja »Dom in Svet« za celo leto 10 K, za dijake 7 K. Število naročnikov se je zelo pomnožilo, vendar je še nekaj prve številke na razpolago.

P. n. naročnikom »Cerkvenega Glasbenika«. P. n. naročniki »Cerkvenega Glasbenika« iz Goriškega, ki se jim ta list vsled vojske z Italijo zadnji čas ni mogel dostavljati, pa bi ga morda še dalje radi dobivali, naj blagovolijo upravnistvu (Ljubljana, Pred škofijo 12) sporočiti svoje sedanje bivališče in hkrati dostaviti, ali naj jim list na njih sedanji naslov pošljemo ali naj ga jim tu za poznejši čas prihranimo. Ker sicer jih pri sedanjih negotovih razmerah žal ne moremo več smatrati naročnikom.

— **Za povzdigo društvenega življenja** poziva olomuški list »Pozor« žene in dekleta, naj delujejo pri društvenih namesto v vojaško službo vpoklicanih mož in mladeničev. List pritačuje od tega mogočeno pospeševanje češko-narodnih stremiljenj sploh, kakor tudi stališča češke žene.

— **Vojnospominska ustanova za dolenijske dijake novomeške gimnazije.** »Dolenjske Novice« prinašajo oklic, v katerem pravijo: Rodila se je tudi misel, osobito v nekaterih odkritosrčnih prijateljih dijakov, da naj se ustanovi iz prostovoljnih prispevkov v trajni spomin na v svetovni vojski za cesarja in ljubo domovino padle dijake novomeške gimnazije ena ali dve ustanovi. Pred vsem se hoče s to ustanovo spominjati vseh v svetovni vojski padlih dijakov-junakov, kakor: Orešek Ignacija iz Sv. Trojice pri Mokronogu, Škušek Valentina iz Škocijana, Tolkič Franca iz Maribora, Kastelic Lovra iz St. Lovrenca, Pureber Slavka iz Šmihela, Cvelbar Jožefa iz Kostanjevice, Benedik Mirko iz Brezovice pri Ljubljani ter vseh onih, ki bi morda postali še žrtev svetovne vojske. Zato se bo študent zavezal sam, da bo dal v začetku šolskega leta od 105 kron pet kron za svete maše v blagorajnkah dijakov. Kakor pove naslov ustanove, imajo pravico uživanja izključno oni učenci z Dolenjskega, ki so redno vpisani na novomeški gimnaziji. — Pravico podeljevanja ima ravnatelj novomeške gimnazije z učiteljem verouka in voditeljem dijaške Marijine družbe; v slučaju, da se družba neha, predstojnik novomeškega frančiškanskega samostana. Prostovoljne prispevke sprejema blagajnik odbora gospod dr. Tiller, profesor; v slučaju njegove odsotnosti pa uredništvo »Dolenjskih Novic«. Podpisani so na oklicu: Franc Brežnik, predsednik. Dr. Viktor Tiller, blagajnik. Dr. Ciril Azman, odbornik. Marjetič Jos., c. kr. poročnik. P. Pavel Potočnik, tajnik. Urban Horvat, odbornik. Davorin Budna.

— **Padel je na italijanskem bojišču** medicinec Mirko Verbič z Vrhničke, ki je kot rezervni poročnik poveljeval nekemu oddelku metalcev min. Slovenska domovina je izgubila zopet enega izmed svojih najboljših sinov. Bil je resen, silno nadarjen, priden in ukažen mladenič, ki je naravnost sovražil vsako brezplodno veseljačenje. Usahnil je cvet, ki je obetal najboljši sad. Večni mir pokojniku duši! Žalujemo staršem naše najiskrenejše sožalje!

— **Umrli je danes na Dunaju prvi sekcijski načelnik v delavskem ministrstvu** Träger pl. Rhonhof.

— **Potres v Cerkljah pri Krškem.** Škoda vsled potresa je v Cerkljah pri Krškem strašna. Nova župna cerkev, za katero je ljudstvo toliko žrtvovalo, je zelo poškodovana in oblastveno zaprta. Župnišče je še bolj poškodovano in je razvalina. Četež je še več trpel.

— **Vpoklic bivših gažistov.** Domobransko ministrstvo razglasa: V kratkem bodo pozvani bivši gažisti vojnih letnikov 1873 do 1886, ki sedaj nimajo nobene vojaške sarže in ki so bili pri dosedanjih prebiranjih spoznani za ne sposobne za črnovojniško službo z orožjem, da se zglase pri pristojnih domobranskih (deželnostrelskih) dopolnilnih poveljstvih, da jih tam preiščejo, če so sposobni za vojaško upravno ali lokalno službo pri poveljstvih, četah, oblasteh in zavodih izven bojne črte.

— **Za vojnega kurata** je imenovan J. Mošič, kaplan v Prevaljah.

— **Smrtna kosa.** Umrli je v Čabru na Hrvaškem blizu kranjske meje veletrgovec, veleposelnik in poslanec hrvaškoserbske koalicije Franc Ser. Križ. — V Celju je umrl hišni posestnik in krojaški mojster Edvard Weiss. — Umrli je v Mariboru železničar Franc Zeliska.

— **Pivovarna v Mengšu.** Julij Staré, nam poroča k naši sobotni notici, da nikakor ni ustavila svojega obrata, ker njene zaloge zadostujejo še za nekaj časa.

— **Bleško jezero zamrznilo.** Od sobote na nedeljo 27.—28. januarja se je jezero zgostilo. Tanko ledeno skorjo je zapadel sneg. Sv. Blaža dan (3. februarja) je verno ljudstvo iz celega blejskega kotla po stari navadi pohitelo po ledu na otok po običajni »Blažev žegen«, ki se je delil po službi božji ob desetih.

— **Hišne izpremembe na Bledu.** Vila Generosa, nekdanj Hronekova, sedaj last nadučitelja in župana Franca Rusa in trgovca Ivana Pretnarja je prešla v last Jož. Bergmana, vojaškega dobavitelja v Ljubljani, rodom Čeha. — Vilo »Ceres« je kupil od lastnice ge. dr. Klimekove trgovca Jelenc z Logatca, doma na Dobravi pri Kropi, ki je tekom vojske že več posestev nakupil. — Grofica Aichelburg je prodala dve vili. Eno je kupil zlatar Rud. Meisetz iz Ljubljane, drugo bivša modistinja, sedaj trgovka Škof-Wanek iz Ljubljane. — Slosarjevo posestvo v Zagoricih 2 je od hranilnice nazaj kupil prejšnji lastnik gostilničar Azman iz Zagorice. — V Kolkajevi vili tik »Blejskega doma« se je naselila ga Dolničar, vdova po rajnem lastniku hotela »Mallner«, ki je bil pri potnikih posebno čislán vsled izbornege vodstva in posrežbe v restavraciji na jesiški postaji; prodal je tesar Kalkaj.

— **Iz vrst seder-najstih.** Desetnik I. Irt je odšel s 17. pešpolkom začetkom vojne na vzhodno bojišče, kjer je ostal do 16. oktobra 1914, ko je bil ranjen. Ko je ozdravil, je bil 21. januarja 1915 dodeljen vojaškemu delavskemu oddelku 14/3; delal je od marca 1915 pri gradbi predpostojank pri Redipulji in Zdravčini, potem pri gradbi bojnih postojank zapadno Sv. Martina in gradbi poti v rojno črto, skoraj vedno v sovražnem ognju. Do 1. marca 1916 je vodil z neumorno vnemo in zgledno hladnokrvnostjo utrjevalna dela druge črte na Dobrdboski planoti, ki so bila izvršena večinoma v sovražnem ognju; dalje je vodil gradbo poti k postojanki. Posebno odlično pa se je izkazal po 12. marcu pri delih na koti 70. Vodil je poprave na razstreljenih postojankah v najhujšem sovražnem ognju. Opetovano so sovražne granate znova porušile ravnokar zamašene vrzeli, a že v naslednji noči je Irt s svojim energičnim, neustrašenim, zglednim obnašanjem dosegel, da je podrejeno mu moštvo poškodbe zopet popravilo in tako pripomoglo, da je bilo mogoče postojanko obdržati. Izvrstno se je izkazal pri zgradbi zveznih jarkov, vodečih v rojno črto in za zgradbo opiralne postojanke, ki se je izvršila pod njegovim hrambrim in previdnim vodstvom ob najtežavnejših razmerah. Vrli desetnik je bil odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo.

— **Padel je poročnik 17. pp. Benedik Mirko.**

— **Zaprte šole v Mariboru.** V Mariboru so od danes naprej radi pomanjkanja premoga zaprte vse ljudske in meščanske šole. Občini se kljub vsemu naporu ni posrečilo dobiti kuriva.

— **Pastor dr. Ludovik Mahrert,** ki je bil izvoljen za naslednika pastora Eckardta v Gradcu, je izjavil, da iz osebnih razlogov ne more sprejeti izvolitve za graškega pastora.

— **Tihotapstvo z bosanskim tobakom.** Iz Zagreba poročajo: Kljub vsej strogosti oblasti na Hrvaškem še vedno cvete tihotapstvo z bosanskim tobakom. Zavitek srednje finega hercegovinskega tobaka 25 gramov, ki stane v Bosni 82 v., tihotapci prodajajo po Hrvaškem za 2 K 20 v. Zaprli so že celo vrsto tihotapcev.

— **Poziv turškim državljanom v Bosni.** Cesarji turški generalni poslanik v Sarajevu je izdal oklic, s katerim se na temelju naredb turškega vojnega ministrstva pozivajo vsi turški državljanji, ki stanujejo v Bosni in Hercegovini, rojeni 1300 do 1306 (1885—1891), ki so plačali vojno takso, da se v roku 15 dni prijavijo pri turškem generalnem poslanstvu v Sarajevu.

— **Od lakote umrl.** Piše se iz Celja: 85letni kočar Jurij Zumej je bil čudak, ki je v popolnoma mali koči sam živel, z nikomur občeval, si ničesar privoščil in se le semintja pokazal, kadar je šel beračit. Te dni enkrat ga je posetil njegov brat s svojo soprogo. Našla sta starčka mrtvega v postelji. Bil je že pred par dnevi umrl. Brat je porabil to priliko in je vzel vsoto denarja čez 1000 kron, ki jo je imel pokojnik v neki knjižici shranjeno. Najprve se je mislilo, da se je izvršil roparski umor. Zdravniki pa so dognali, da je starček od lakote umrl. Proti bratu se je napravilo naznanilo zaradi tatvine.

Predcenzura časopisja je na Reki odpravljen.

Sneg in mraz. V Pustriški dolini na Tirolskem je sneg visok pet metrov. Laba je zamrznila. V Warnsdorfu je na kolodvoru zmrznil cel vagon plzenskega piva.

Vojaške vesti.

— **Odlikovanja.** Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil vojni kurat rez. bolnišnice št. 7/8 Mirko Škofič. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila nadporočnik 87. pp. Ivan Cvenkl in poročnik 17. pp. Bogomir Benedik. — Ponovno Najvišje pooblaščen priznanje so dobili: stotnik 17. pp. Linij Decaneva, stotnik 82. pp. Edil Gale, pridelen generalnemu štabu, nadporočnik 27. pp. Ivan Pokorn, nadporočnik prov. častnik 1. tr. top. baona Franc Jere in rit-mojster 4. dom. ulanskega p. Štefan Kerlin, poveljnik pomožnih avto-delavnic v Ljubljani. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil desentnik 17. pp. Zevnik Franc. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil višji štabni topniški mojster Ivan Fras. — Nemški železni križ 2. vrste je dobil mornariški štabni zdravnik dr. Andrej Korenčan. — Železni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil štabni topniški mojster Josip Tavčar in Alojzij Urbančič, topniški mojstra Josip Kralj in Pavel Pintar, strojni strežnik Josip Štrukelj in mornar Iv. Srnec.

Odlikovanja pri 27. črnovojniškem pešpolku.

Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: Kadetni aspirant Schwarzer Hugon, narednik Pletershek Josip, četo-vodja Peruzovič Prosper, desentniki: Burlak Ivan, Goral Pavel, Neumayer Ivan, Greger Karel, Kemperle Alojzij; poddesentniki: Kambič Franc, Rogelj Josip, Adlešič Ivan, Vajda Matija, Ceger Karel, Gorjan Mihael, Cizej Franc, Medvešek Jernej; tit. poddesentniki: Zanolja Jakob; pešci: Jež Josip, Šubelj Mihael, Sinkovič Ivan, Pistotnik Jakob, Rausch Josip, Grdadolnik Josip, Depovšek Ivan, Vesel Anton, Muzil Josip, Hredij Franc, Herbst Rudolf, Križan Ivan, Lackner Ignacij, Kapinus Egidij, Galič Ivan, Rath Franc, Petrin Mihael, Medvešek Anton, Marenčič Ivan, Mušič Ivan, Maver Josip, Lappert Pavel, Blagdan Mate, Celič Franc, Papež Franc, Jurica Jurij, Košič Feliks, Pin Jakob, Paulin Martin, Perkon Peter, Prešern Mihael, Rabič Ivan, Rožič Josip, Rus Ivan, Rutar Mihael, Setnikar Ivan, Slabina Josip, Štrumbelj Anton, Strussiat Dominik, Teršan Franc, Vidos Dominik, Vidrih Franc, Vrebec Jurij; pešci-pijonirji: Lojk Alojzij, Perme Leopold, Mišigaj Anton, Grivec Alojzij, Smrekar Martin, Maske Andrej, Bonač Ivan, Lovše Franc, Skulj Anton, Jerman Franc, Marinič Andrej, Židan Nikolaj, Šaranc Mihael, Saje Ivan, Tominec Ivan, Ortar Franc, Gabrošek Anton, Lešnjak Ivan, Derencin Franc, Francot Natalij, Fele Franc, Peršina Ivan, Lapuh Franc, Gačnik Ivan, Florijančič Josip, Gorjanec Bernard, Dolšak Josip, Glad Anton, Colarič Franc, Kostanjevec Ivan; pešci: Horvat Rupert, Lerch Simon, Hochhold Anton, Leitner Ludvig, Stefančič Ivan, Osredkar Jakob, Skulj Ivan, Mandelc Ivan, Majlovac Anton, Wolf Jurij, Sušnik Blaž, Stergaršek Josip, Jeršinovič Josip, Stančič Franc, Hrovat Anton, Hren Josip, Vodé Franc, Klinc Ivan, Banič Iv., Vizin Josip, Valantič Mihael in Križan Ivan.

Primorske novice.

Odlikovanje dveh bratov. Odlikovana sta naša rojaka domačina Rojančana pri Trstu: podčastnik Anton Frluga s srebrno svetinjo I. razreda in Rudolf Frluga z železnim križcem na traku hrabrostne svetinje. Nahajata se oba na naši domači zemlji na kraški planoti. Bog ju spremljaj!

Petič odlikovan. Častniški namestnik Josip Rusjan iz Remc je bil odlikovan na ruskem bojišču s hrabrostno svetinjo nemške armade. Preje je bil že odlikovan z bronasto, malo in veliko srebrno in zlato hrabrostno svetinjo ter je napredoval od desetnika do častniškega namestnika.

O soški bojni črti je predavala vojna poročevalka Alice Schalek v 21 krajih v Nemčiji. V Berlinu je morala predavati petkrat ponoviti. Sedaj se je vrnila na Dunaj, kjer bo v »Uraniji« 7. t. m. na Dunaju še šestič predavala o bojih pri Soči.

Smrtna kosa. V Sezani je umrl c. kr. okrajni gozdar g. Fran Wessner. — Umrli je v Voloskem gospa Marija vdova März pl. Märzthal, stara 73 let. — Umrli je v Trstu gospa Marija Ferfolja.

Občinarji z Vogerskega. Izgnanci, kateri do sedaj niso še prijavili podpisane svojih sedanjih naslovov (tudi zadnje poštoval, naj to takoj store, da dobijo plačilo

za oddane kotle in kovine. Kdor tega ne stori, bo čakal in se ga izplača šele ob dani priliki. — Županstvo občine Vogersko, sedaj v Zdenski vasi, pošta Videm, Dobropolje, Dolenjsko.

Ljubljanske novice.

Ij Dobrodelni koncerti »Glasbene Matice« dne 6., 7. in 8. februarja 1917 se zaradi nepričakovanih ovir ne morejo vršiti. Več jutri. Odbor.

Ij Informacijski tečaj za vojne šolske aspirante se vrši v Ljubljani, da se, ker že od leta 1914 ni več šole za generalštabne častnike, dobi naraščaj za generalne štabe. Od 600 priglasenih je bilo sprejetih v ta tečaj 250 častnikov, ki se udeležijo tečaja v dveh oddelkih po 125 častnikov. Ta tečaj traja 6 tednov, nato se pa pridele častniki v nadaljno izobrazbo posameznim višjim generalnim štabom. Ti častniki se po vojski vpokličejo v zopet otvorene vojne šole. Poveljnik tega tečaja je podmaršal Rudolf vitez Willerding, njegov namestnik pa poveljnik gen. štaba Oskar Slameczka.

Ij Sestanek katehetov ne bo v sredo, ampak prihodnji ponedeljek, 12. februarja, in sicer v V. razredu deške ljudske šole v Marjanišču, kjer bo imel nastop in praktično katehezo g. katehet P. Regalat Čebulj. Opozarjamo na to priliko tudi vnanje gg. veroučitelje.

Ij Hud mraz. Letošnja zima je nam izredno dolgo prizanašala. Novo leto je bilo podobno Veliki noči, potem je pa jelo deževati, nato je začela vleči burja in smo dobili lepo plast snega, sedaj je pa nagloma nastopil oster, suh mraz, ki drži že par dni in je v Ljubljani n. pr. danes zjutraj kazal toplomer ponekod 15° C pod ničlo. Solnce ima sicer že toliko toplote, da popoldan po prisojaj ogreje strehe toliko, da nekoliko časa kaplja od njih, drugod pa še ne prodere. Nagli mraz je že prignel nekatero divjačino, posebno pa ptice, kakor kose, taščice i. dr. do gospodarskih poslopij, kjer si iščejo hrane. Tudi ubožnejše sloye je mraz (posebno že v teh itak hudih časih) hudo zadel. — Ker žival ne dobi živeža, prestrašena in premrzne, že pada (celo vrane) na tla. — Nekateri so se bali, da letos ne bo dobili ledu, no sedaj ga imajo kolikor hočejo in so se z njim že skoraj dovolj preskrbeli. Zima in gosposka resnično ne prizaneseta.

Ij Ureditve drsanja in sankanje. Vsled odredbe c. kr. policijskega ravnateljstva v Ljubljani je iz ozirov na varnost prometa drsanje in sankanje na javnih cestah, ulicah, trgih in potih, istotako v javnih nasadih, zlasti tudi na ljubljanskem Gradu prepovedano. Izvzeti iz te prepovedi so samo prostori in pota, ki so za sankanje in drsanje oblastveno potrjeni; to so: mestno drsališče pod Tivolijem, drsališče ljubljanskega nemškega drsalnega društva ter kot sankališče mestni travnik pod tivolskim brezovim gozdičem. Da se tukaj preprečijo neizgode, se občinstvo opozarja, da se sankalci ne smejo vračati po sankališčnih progah na vrh klanca, temveč si morajo za to izbrati drugo pot. Prestopki te prepovedi se kaznujejo z globo do 200 kron oziroma z zaporom do 14 dni.

Ij Nekaj podatkov iz lanske mrliške statistike. Lansko leto je umrlo v Ljubljani 1262 civilnih oseb, in sicer je bilo 806 domačinov ter 456 tujcev. V deželni bolnišnici jih je umrlo 418, od teh je bilo 269 tujcev in 149 domačinov. Na jetiki jih je umrlo 260, in sicer 113 v deželni bolnišnici, 147 pa sicer v Ljubljani deloma po raznih hiralnicah, sanatorijih in drugih sličnih zavodih, deloma v zasebnih stanovanjih. Med smrtnimi slučajmi na jetiki izven deželne bolnišnice je bilo 81 domačinov in 66 tujcev, med jetičniki v deželni bolnišnici pa je bilo 68 tujcev in 45 domačinov, to je takih, ki so imeli svoje redno bivališče v Ljubljani.

Ij Sobe. Vse one stranke, ki so bile pretečeni teden obveščene, da pripravijo rekvirirane sobe, se naprošajo, da te sobe do 7. t. m. v toliko urede, da se jih lahko takoj uporabi.

Ij Umrli so v Ljubljani: Sofija Markovič, hči kleparskega pomočnika, 3 mesece. — Emilija Ogrin, hči železniškega delavca, 8 let. — Ivana Beruc, užitarica, 60 let. — Danica Zihel false Kranj, zasebnica, 26 let. — Jovo Živkovič, pešec. — Josip Somola, domobranski pešec. — Katarina Borštnar, soproga c. kr. prof. v p., 73 let. — Henrik Hanžič, sprevednikov sin, 11 mesecev. — Anton Logar, sin tiskarniškega delavca, 3 leta. — Ljudmila Bambič, delavčeva hči, 1 mesec. — Alojzij Kovač, premogor, 36 let. — Josip Ferlič, davčni upravitelj v p., 63 let. — Ivan Ažman, občinski ubožec, 61 let. — Matija Černe, bivši hlapec, hiralac, 37 let. — Marija Gartoža, občinska uboga, 53 let. — Marija Zimic, begunka, hiralca, 81 let.

Mirovni glasovi.

Lloyd George o miru. London, 4. februarja. (Kor. ur.) Ministrski predsednik Lloyd George je v

nekem govoru izjavil, da ima liberalna stranka posebno korist na ciljih, za katere se Angleška v tej vojski bori. Eden teh ciljev je, da bodi princip mednarodnih pravic podlaga mednarodnega miru. V svojih nadaljnjih izjavanjih je dejal George, da je na morju Angleška sila še vedno nezlomljena. Nemčija je s poostreno podmorsko vojsko vrgla proč zadnji list civilizacije. Sovražnik je napravil ta svoj zadnji korak zato, ker je blizu obupa. Če Nemci izgube zupanje v svojo armado, potem se ne more več zopet vpostaviti pruski militarizem. Blazna ideja pruskega militarizma se mora tedaj razrušiti. Ministrski predsednik je končal: **Leto 1917 bo prineslo mir**, če sovržnik spozna, da bo vzdržanje do 1918 zanj slabše namesto boljše. Naša temeljna naloga mora biti, da organiziramo vse pomožne vire zaveznikov, kajti največji del naše nesreče je povzročilo pomanjkanje skupnega dela. Vpoklicati se morajo vsi sposobni možje od 18. do 41. leta, medtem ko se bodo drugi izpustili.

Asquith in mir.

Rotterdam, 4. februarja. Asquith je v nekem govoru izjavil, da mora Wilsonovi poslanci obrniti popolno pozornost. Wilsonov ideal o svetovnem miru zasluži podporo Angleške. Angleška ni nikdar nameravala uničiti Nemčije, nemškega ljudstva ali nemške države. Miru se ne more prej skleniti, dokler ni Angleška prepričana, da je ponovitev vojske izključena. Ententa mora zato vzdržati.

Španski vojni minister o koncu vojske.

Budimpešta. Španski vojni minister je izjavil poročevalcu »Az Esta«, da se bo po njegovi sodbi končala vojska še predno bo nastopila jesen, ker ne more nobena vojskajočih se držav prenesti še eno zimo v strelskih jarkih. Sledile bodo velike ofenzive, ki bodo vojsko odločile. Izčrpanje vojske ne bo končalo, a po njegovi sodbi se bliža konec vojske.

Asquith proti Lloyd Georgeu.

Kodanj. Asquith biva zdaj na otoku Wight. Le malokdaj se pripelje v London za nekaj ur. Angleški parlamentarni krogi pravijo, da markira s tem, da se zdaj čisto nič ne zanima za politiko, dasi je obljubil svojo podporo novi vladi. Počakal bo, če bo Lloyd Georgesov nastop z vsemi silami dosegel uspeh. Če bi ga ne dosegel, bo Lloyd Georgea vrgel in nastopil za mir **potom kompromisa**. Nortcliffe je baje zagotovil Lloyd Georgesu svojo brezpogojno podporo za slučaj, da bi ga pričel Asquith napadati.

Gospodarske beležke.

+ Kaj pravi naš minister za prehrano. Minister za prehrano gm. Höfer je izjavil, da smo pri kraju zalogami, ki smo jih omlatili s stroji. Kruha bo treba iskati s podrobnim zbiranjem zalog v malih gospodarstvih. Mraz je otežkočil posebno dovoz krompirja, pa je poskrbljeno, da odvrnemo posledice letošnjega nenavadnega mraza. Nemčija nam je zelo naklonjena in po potrebi bomo vzeli žito v Rumuniji. Tudi Ogrska nam je obljubila izdatno pomoč; pomagati pa ji moramo s premogom. Minister misli v bližnjih dneh izdati naredbo o vojnih dajatvah, ki sicer ne pomenja civilne službe, pač pa bo porabil vsa prometna sredstva (vozove itd.). Poskrbel bo za boljše medsebojno informacijo posameznih kronovin, ljudstvu bo poljudno razložil neštene navedbe; za nadomestna živila bo pa združil vsa kemična preskuševališča. Ne misli upeljati prisilnih vojnih kuhinj, ker bi se nam moralo res že slabo goditi, če bi kdaj moral misliti na kaj podobnega. V bližnjem času bodo karte za sladkor neznatno skrajšane. Iz posebnega zaklada bodo revne družine dvakrat na mesec dobivale cenejše meso. V istrskih močvirjih bodo posejali riž; skušali bodo dvigniti ribištvo. Rumunsko žito bomo dobili v Avstriji v marcu.

Prodaja perila. Trgovinsko ministrstvo ministrstvo je posestnikom bombaževine in perila dovolilo, da smejo od 2. februarja do 2. marca prodati 5 odstotkov svojih zalog. Izvzeto je blago, za katero obstoji dolžnost ponudbe. Za prodajo veljajo predpisi naredbe z dne 31. avgusta 1916.

Monopol za sladila, med njimi tudi saharin, je s cesasko naredbo uveden v Avstriji.

Skrčen sladkor. Državni urad za prehrano je z naredbo z dne 4. februarja skril množino sladkorja za osebo povprečno za 1 četrt kilograma. Prebivalstvo po mestih in pretežno industrijskih krajih dobi za osebo na mesec 1 kilogram (do sedaj 1 in 1 četrt kilograma), po deželi pa doslej tri četrtine kilograma. Težakom je množina zmanjšana samo za 1 osinko. Do sedaj so dobivali 1 in pol kilograma, zana-prej pa 1 in tri osminke kilograma. Skrčenje stopi v veljavo po posameznih deželah s potekom dobe veljavnih sladkornih izkaznic.

Razna poročila.

Cesar Viljem pri bolgarskem kralju.

Berlin, 4. februarja. Veliki glavni stan: Cesar Viljem je 3. februarja v velikem spremstvu odpotoval na obisk k bolgarskemu kralju v Pestyenu.

Izločitev Galicije.

»Polnische Stimmen« javljajo, da je pododsek za avtonomijo Galicije skoraj končal svoje delo. Ni pa še gotovo, kdaj pride poročilo v Poljski klub. Najbrže se vrši plenarna seja šele sredi aprila. Ne odgovarja resnici, da je Poljski klub zahteval 4 milijarde vojne odškodnine za Galicijo. Natančna škoda še ni znana, pa tudi to vprašanje ni v vzročni zvezi z izločitvijo Galicije.

Varšava Wilsonu.

Magistrat varšavski je sklenil poslati Wilsonu telegram z izrazi priznanja za njegovo stališče v poljskem vprašanju. Dne 28. januarja so priredili v Varšavi veliko manifestacijo pred ameriškanskim konzulatom. Manifestanti so klicali: »Živele Zedinjene Države!« »Živio Wilson!« »Živele neodvisna Poljska!« Manifestacijo so organizirali člani »Sokola«.

S pozivnim razgledom »R« zaukazano prebiranje v letu 1899. ro. enih črnovojnikov se vrši na Kranjskem.

8., 9. in 10. februarja 1917. v Ljubljani za sodna okraja Ljubljana (izvzemši mesto Ljubljana) in Vrhnika.

12. februarja v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika.

13. in 14. februarja v Rudolfovem za sodna okraja Rudolfovo in Žužemperk.

15. februarja v Trebnjem za sodni okraj Trebnje.

16. februarja v Mokronogu za sodni okraj Mokronog.

17. februarja v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica.

18. februarja v Krškem za sodni okraj Krško.

19. februarja v Ratečah za sodni okraj Rateče.

20. februarja v Litiji za sodni okraj Litija.

22. februarja v Višnjigori za sodni okraj Višnjagora.

8. februarja na Jesenicah za sodni okraj Kranjska gora.

9. februarja v Radovljici za sodni okraj Radovljica.

10. in 11. februarja v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič.

12. februarja v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka.

13. in 14. februarja v Ljubljani za mesto Ljubljana.

15. in 16. februarja v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo.

18. in 19. februarja v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče.

20. februarja v Kočevju za sodni okraj Kočevje.

9. februarja v Vipavi za sodni okraj Vipava.

11. in 12. februarja v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica in Senožeče.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

14. februarja v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica.

16. februarja v Idriji za sodni okraj Idrija.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.